

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 7 stycznia 2020 r.

Pozycja 23

POSTANOWIENIE z dnia 30 października 2019 r. Sygn. akt Ts 100/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.S. w sprawie zgodności:

§ 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 1714) z art. 7, art. 64 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 26 czerwca 2019 r. (data nadania) J.S. (dalej: skarżący) wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

Sąd Apelacyjny w Ł. III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (dalej: Sąd Apelacyjny) w postanowieniu zawartym w punkcie drugim wyroku z 26 czerwca 2018 r. (sygn. akt [...]) przyznał skarżącemu kwotę 146,50 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym oraz kwotę 150 zł tytułem zwrotu wydatków.

Uzasadniając wydane orzeczenie, Sąd Apelacyjny przywołał § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 1714, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 18; dalej: rozporządzenie).

Skarżący wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego, wskazując na naruszenie art. 7, art. 64 ust. 1 i art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zdaniem skarżącego, w jego sprawie nie powinno być zastosowane zaskarżone rozporządzenie. Uzasadniając swoje zarzuty skarżący stwierdził, że delegacja zawarta w art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. –Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2018 r. poz. 1184, ze zm.; dalej: u.p.a.) nie spełnia kryteriów z art. 92 Konstytucji. Podkreślił, iż ustawodawca nie zawarł wy-

tycznych, którymi organ wykonawczy miał się kierować przy wydawaniu rozporządzenia. W konsekwencji Ministrowi Sprawiedliwości pozostawiono zupełną swobodę w ukształtowaniu stawek adwokackich. Skarżący stwierdził, że z art. 92 ust. 1 Konstytucji wynika obowiązek precyzyjnego i szczegółowego formułowania zakresu delegacji.

W ocenie skarżącego, następstwem naruszenia art. 92 ust. 1 Konstytucji było także naruszenie zasady legalizmu, wyrażonej w art. 7 Konstytucji. Przedmiotowa zasada wyklucza możliwość sformułowania delegacji nieodpowiadającej wzorcowi konstytucyjnemu. Skarżący uznał również, że naruszono zasadę ochrony praw majątkowych, wynikającą z art. 64 ust. 1 Konstytucji.

Skarżący wskazał, że w niniejszej sprawie podstawą prawną do odmowy zastosowania § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia był art. 178 ust. 1 Konstytucji.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z 21 stycznia 2019 r. (sygn. akt [...]) oddalił zażalenie skarżącego. Zdaniem Sądu, zasadniczym problemem oceny prawidłowości zaskarżonego postanowienia była kwestia zgodności stawek minimalnych określonych w rozporządzeniu z treścią art. 64 ust. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz możliwość zwiększenia stawki minimalnej. Sąd Apelacyjny podkreślił, że w powyższym zakresie nie można stwierdzić oczywistej niezgodności z Konstytucją, która jest jedną z przesłanek odmowy zastosowania przez sąd powszechny przepisu ustawy ze względu na jego niekonstytucyjność.

Zdaniem skarżącego, zaskarżony przepis narusza prawo do innych praw majątkowych oraz zasadę ochrony praw majątkowych (art. 64 ust. 1 Konstytucji). W ocenie skarżącego określone w § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia minimalne wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu za prowadzenie sprawy w postępowaniu apelacyjnym ustalone na zbyt niskim poziomie pozbawia go, w sposób arbitralny, części wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu. Skarżący stwierdził, że wysokość przedmiotowego wynagrodzenia nie odpowiada koniecznemu nakładowi pracy pełnomocnika z urzędu. Wskazał również, że obecnie to pełnomocnik z urzędu ponosi koszty udzielenia pomocy prawnej z urzędu, a nie Skarb Państwa.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 24 lipca 2019 r. wezwano skarżącego do usunięcia braków formalnych wniesionej skargi przez wskazanie: 1) ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji; 2) jakie wolności lub prawa skarżącego wyrażone w art. 7, art. 64 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 92 ust. 1 Konstytucji – i w jaki sposób – zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze przepis. Zobowiązany został ponadto do doręczenia trzech egzemplarzy wniesionej skargi konstytucyjnej z 26 czerwca 2019 r., trzech kopii wyroku Sądu Apelacyjnego z 26 czerwca 2018 r. (sygn. akt [...]), trzech kopii postanowienia Sądu Apelacyjnego z 21 stycznia 2019 r. (sygn. [...]) oraz udokumentowania daty doręczenia skarżącemu tego postanowienia, udokumentowania uprawnienia skarżącego do samodzielnego sporządzenia skargi konstytucyjnej na dzień złożenia skargi.

Skarżący został również wezwany do wyjaśnienia, czy od ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji wniósł nadzwyczajny środek zaskarżenia.

Skarżący uzupełnił braki w ustawowym terminie.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK.

2. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia przesłanki przekazania jej do merytorycznej oceny.

2.1. Skargę sporządził osobiście skarżący, który, zgodnie z przedłożonym zaświadczeniem Okręgowej Rady Adwokackiej w P. na dzień wniesienia skargi, był wpisany na listę adwokatów.

2.2. Skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną, ponieważ od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Ł. z 21 stycznia 2019 r. (sygn. akt [...]), oddalającego zażalenie skarżącego, nie przysługuje żaden zwyczajny środek zaskarżenia.

2.3. Dochowany został trzymiesięczny termin do wniesienia skargi zastrzeżony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, gdyż powyższe orzeczenie, wraz z uzasadnieniem, zostało doręczone skarżącemu 27 marca 2019 r., a skargę złożył w Trybunale 26 czerwca 2019 r. (data nadania).

2.4. Prawidłowo został określony przedmiot kontroli, tj. § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18; dalej: rozporządzenie). Przepis ten był bowiem podstawą prawną orzeczenia, w związku z którym skarżący wniósł skargę do Trybunału.

2.5. Zakwestionowanemu w skardze przepisowi skarżący zarzucił naruszenie prawa do innych praw majątkowych oraz naruszenie zasady ochrony praw majątkowych. Skarżący wskazał też, w jaki sposób – jego zdaniem – zaskarżony przepis narusza powyższe prawo oraz zasadę. Stwierdził, że na płaszczyźnie konstytucyjnej nie można wyprowadzić normy określającej wprost wysokość minimalnego wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu. Podkreślił jednocześnie, że Minister Sprawiedliwości ustalając w § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia wysokość przedmiotowego wynagrodzenia powinien uwzględnić koszty pracy pełnomocnika. Skutkiem nieuwzględnienia tych kosztów jest pozbawienie skarżącego w sposób arbitralny, poprzez ustalenie zbyt niskiej stawki minimalnej, części wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu. Zdaniem skarżącego państwo nie jest uprawnione do ingerencji w treść prawa do innych praw majątkowych, poza przypadkami określonymi w art. 31 ust. 3 Konstytucji. W ocenie skarżącego w niniejszej sprawie brak jest warunków do ograniczenia konstytucyjnego prawa, zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

3. W związku z powyższym i zważywszy na to, że sformułowane przez skarżącego zarzuty nie są oczywiście bezzasadne, Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK – postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.